

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

17 martie 2015

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în următoarea componență:

președinte – Petru Ursache,

judecători – Ghenadie Nicolaev, Vladimir Timofti, Nadejda Toma și Petru Moraru,

a judecat, fără citarea părților, recursurile ordinare declarate de procurorul în procuratura de nivelul Curții de Apel Bălți, Liliana Pasat și de către inculpatul Budăi Vitalie și avocatul Igor Țurcanu în numele inculpatului, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 29 octombrie 2014, în cauza penală în privința lui

***Budăi Vitalie Vasile**, născut la 06 octombrie 1976, originar și domiciliat în s. Alexandreni, r-nul Edineț;*

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 16.02.2012 – 27.06.2013;

Instanța de apel: 24.10.2013 – 29.10.2014;

Instanța de recurs: 30.01.2015 – 17.03.2015.

Asupra recursurilor ordinare declarate, Colegiul penal lărgit

A C O N S T A T A T:

1. Prin sentința Judecătoriei Edineț din 27 iunie 2013, Budăi V. a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 324 alin. (1) Cod penal, la 3 ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis, totodată fiindu-i aplicată și sancțiunea sub formă de amendă în cuantum de 1000 unități convenționale, cu privarea de dreptul de a exercita funcții publice în cadrul Ministerului Afacerilor Interne pe un termen de 3 ani.

Potrivit art. 90 Cod penal, pedeapsa stabilită lui Budăi V. a fost suspendată condiționat pe un termen de probă de 2 ani.

Prin aceeași sentință a fost încetat procesul penal în privința lui Fotescu V., învinuit de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 326 alin. (1) Cod penal, cu liberarea lui de răspundere penală și tragerea la răspunderea contravențională, în privința lui Fotescu V. hotărârea judecătorească nu se contestă cu recurs ordinar.

2. Pentru a pronunța sentința, instanța de fond a constatat că, *de fapt*, Budăi V. activînd în funcția de șef de post, ofițer operativ superior de sector al postului de poliție Viișoara al CPR Edineț, numit în această funcție în baza Ordinului MAI nr. 465ef din 13.10.2011, fiind astfel persoană cu funcție de răspundere, în virtutea cărei deținea

permanent drepturi și obligații în vederea exercitării atribuțiilor autorității publice, abilitat potrivit prevederilor art. 2 a Legii cu privire la poliție nr. 416 -XII din 18.12.1990 cu funcții de apărare a vieții, sănătății, onoarei, demnității, drepturilor, libertăților, intereselor și averii cetățenilor de atentate criminale și alte atentate nelegitime, acceptând benevol restricțiile impuse de prevederile Legii cu privire la prevenirea și combaterea corupției nr. 90-XVI din 25.04.2008, pentru a nu comite acțiuni ce pot conduce la folosirea situației de serviciu și a autorității sale în interese personale, de grup sau alte interese decât cele de serviciu, contrar obligațiilor și interdicțiilor impuse de funcția deținută, acționând în mod intenționat și din interes material, a comis infracțiunea de corupere pasivă în următoarele circumstanțe.

Astfel, Budăi V. activând în funcția sus-indicată, acționând în mod intenționat și din interes material, în virtutea atribuțiilor sale funcționale, la 18.11.2011, în jurul orelor 23:30, aflându-se la ieșirea din or. Edineț spre localitatea Cupcini a stopat mijlocul de transport de model „Ford Probe” cu numărul de înmatriculare OC AI 241, la volanul căruia se afla cet. Tropoțel V. și verificând actele asupra mijlocului de transport cu care se deplasa cet. Tropoțel V. a stabilit că ultimul nu dispune de permisul de conducere și certificatul de înmatriculare a mijlocului de transport pe care îl conducea, totodată având și suspiecții asupra faptului de consum de alcool de către ultimul, cu ajutorul automobilului personal de model „Ford Escort” la volanul căruia se afla, 1-a escortat pe cet. Tropoțel V. la CPR Edineț, în biroul său de serviciu nr. 4. Acolo a stabilit faptul dispunerii de către Tropoțel V. a permisului de conducere pentru categoria respectivă de transport și a certificatului de înmatriculare a mijlocului de transport în cauză, care au fost aduse la rugămintea acestuia, de către cumnatul său Țugui A., în mod ilegal, abuziv și neîntemeiat, fără a înregistra materialele în modul stabilit de lege și fără a întocmi un proces-verbal contravențional, proces-verbal de ridicare sau alt act prevăzut de lege, a ridicat de la Tropoțel V. permisul de conducere pe numele acestuia și certificatul de înmatriculare a mijlocului de transport condus de ultimul. În aceeași seară, a completat un bilet de trimitere a lui Tropoțel V. pentru examinarea medicală din cadrul IMSP „Spitalul raional Edineț” întru stabilirea stării de ebrietate și naturii ei și intimidându-l în acest sens, prin extorcare a pretins de la el mijloace bănești ce nu i se cuvin în sumă totală de 400 dolari SUA, pentru a nu întreprinde acțiuni ce țin de atribuțiile sale de serviciu, exprimate prin neîntocmirea procesului-verbal cu privire la contravenția administrativă constatată și eliberarea lui de la examenul medical în vederea stabilirii stării de ebrietate și naturii ei.

După care, continuându-și acțiunile criminale, la 24.11.2011, în rezultatul negocierilor ce au avut loc între Fotescu V., care exercita funcția de inspector al Grupei Combaterea Traficului de Persoane al CPR Edineț cu Tropoțel V., în care primul s-a oferit a influența deciziile lui Budăi V. în vederea restituirii actelor ridicate și neatragerea lui la răspundere penală, începând cu 24.11.2011 continua să pretindă suma negociată de 200 dolari SUA, pentru faptul că nu a înregistrat materialele cu privire la contravenția administrativă comisă de el și pentru faptul că nu a fost supus examenului

medical în vederea stabilirii stării de ebrietate și naturii ei, mijloace bănești ce la 25.11.2011, aproximativ în jurul orelor 08:40 min., au fost transmiși de Tropoțel V. lui Budăi V., în incinta biroului său de serviciu nr. 4, amplasat la primul etaj al CPR Edineț, constituind la acel moment conform cursului valutar oficial stabilit de BNM suma de 2 371,98 lei, în rezultatul cărui fapt a fost reținut de către colaboratorii Direcției Generale Teritoriale Nord a Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției a Republicii Moldova.

Pe baza stării de fapt expuse mai sus, confirmată de probele administrate, instanța a reținut că, în drept, faptele inculpatului Budăi V. întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 324 alin. (1) Cod penal, *adică pretinderea și primirea de către o persoană publică de bani ce nu i se cuvin, pentru a nu îndeplini acțiuni ce țin de obligațiunile de serviciu.*

Potrivit actului de sesizarea a instanței, Budăi V. a fost învinuit de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 324 alin. (2) lit. c) Cod penal, însă instanța de fond a ajuns la concluzia de a recalifica acțiunile acestuia în temeiul art. 324 alin. (1) Cod penal, întrucât în actele cauzei lipsesc probe ce ar demonstra calificativul „extorcării” de către inculpat a mijloacelor bănești de la cet. Tropoțel V., făcând referire în acest sens la recomandările Plenului Curții Supreme de Justiție expuse în Hotărârea nr. 5 din 30.03.2009 cu privire la aplicarea legislației referitoare la răspunderea penală pentru corupere pasivă ori activă, potrivit cărora: „extorcarea de bunuri sau de servicii în sensul art. 324 alin. (1) Cod penal constă în cererea acestora de către făptuitor sub amenințarea săvârșirii acțiunilor care vor putea cauza prejudicii intereselor atât legale cât și ilegale ale corupătorului sau cererea intenționată a unor condiții care impun să dea (ofere) în scopul prevenirii consecințelor nefaste pentru interesele sale legale sau ilegale”.

3. Legalitatea și temeinicia sentinței de condamnare în termenul și modul prevăzut de art. 401- 402 Cod de procedură penală, a fost atacată cu apeluri de către acuzatorul de stat și avocatul Țurcanu I. care a reprezentat interesele inculpatului Budăi V.

3.1. Procurorul a contestat legalitatea sentinței nefiind de acord cu reîncadrarea acțiunilor inculpatului Budăi V. de la alin. (2) lit. c) la alin. (1) al art. 324 Cod penal și a solicitat casarea sentinței în această parte, cu rejudecarea cauzei și adoptarea unei soluții de condamnare, potrivit învinuirii formulate în rechizitoriu, considerînd, că vinovăția lui Budăi V. și-a găsit deplină confirmare prin cumulul de probe administrate în prezenta cauză. Reieșind din gravitatea faptelor imputate și pericolul lor sporit pentru societate, procurorul a mai considerat inoportună aplicarea în privința inculpatului Budăi V. a prevederilor art. 90 Cod penal, atîta timp, cît el nu și-a recunoscut vinovăția.

3.2. Avocatul I. Țurcanu, acționînd în numele inculpatului, precum și însuși Budăi V., în cererea de apel declarată, au solicitat casarea sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei soluții de achitare a lui Budăi V. pe art. 324 alin. (1) Cod penal, invocînd netemeinicia concluziilor expuse în partea descriptivă a sentinței de către instanța de fond privind întocmirea de către inculpat în privința lui V. Tropoțel a procesului-verbal cu privire la contravenție pentru conducerea automobilului în stare de

ebrietate alcoolică, or aceasta contravine aspectelor de fapt ale cauzei deferite judecării, mai mult, s-a specificat că, la caz, careva probe în acest sens nu au fost prezentate, iar învinuirea formulată în rechizitoriu de acuzatorul de stat se axează tocmai pe lipsa respectivelor acte procesuale.

De asemenea, apelantul a menționat și despre lipsa unei aprecieri obiective a faptului, că la data de 18.11.2011, Crețu L. împreună cu Budăi V. se aflau în exercitarea atribuțiilor funcționale, fiind investiți cu dreptul de a stopa autovehicule în vederea verificării respectării de către conducătorii auto a RCR, inclusiv deținerea actelor ce le acordă dreptul de a ieși la trafic, dispunând în acest sens de dreptul reținerii celor care nu au respectat prevederile legale, cu conducerea lor la IP pentru identificarea și verificarea împrejurărilor ce nu determină în mod obligatoriu întocmirea proces-verbal contravențional, în situația în care nu s-a constatat existența faptei contravenționale, or potrivit declarațiilor martorilor Țugui A. și Tropoțel E., martorul V. Tropoțel la momentul stopării nu era în stare de ebrietate alcoolică, fapt ce făcea neîntemeiată expertizarea lui în acest sens. Respectiv, în opinia apărătorului, argumentul procurorului referitor la neîntocmirea actelor procesuale indicate supra, în scopul extorcării de la V. Tropoțel a banilor, care se pretind a fi obiectul nemijlocit al coruperii pasive, rămâne a fi unul neîntemeiat și presupus, iar toate dubiile în probarea vinovăției urmează a fi interpretate în favoarea inculpatului.

În consecință, apărătorul a specificat că din actele cauzei și din probele aduse în favoarea învinuirii incriminate lui Budăi V. nu se confirmă indubitabil vinovăția ultimului, din care considerente acesta urmează a fi achitat.

4. Potrivit deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 29 octombrie 2014, au fost respinse, ca fiind nefondate, apelurile declarate de procuror și avocatul I. Țurcanu în interesele inculpatului Budăi V., cu menținerea sentinței atacate fără modificări.

5. În partea descriptivă a deciziei, instanța de apel a menționat că, verificând legalitatea și temeinicia sentinței atacate, în raport cu materialele cauzei penale și prin prisma criticelor invocate de apelanți, s-a conchis de a respinge apelurile declarate, ca fiind nefondate.

Ținând seama de cele solicitate de apelanți, instanța de apel a dispus cercetarea suplimentară a bazei probante administrate pe caz, prin interogarea în instanța de apel a martorilor acuzării, care în opinia instanței de apel denotă cu certitudine vinovăția inculpatului de cele imputate.

Astfel, cumulul de probe pertinente și concludente cercetate și examinate în cauza dată, dovedesc cu certitudine faptul pretinderii de către Budăi V. de la cet.V. Tropoțel a unei remunerări ce nu i se cuvine pentru a nu îndeplini acțiuni ce țin de obligațiile lui de serviciu. Respectiva concluzie rezultând din acțiunile întreprinse de Budăi V. pe perioada 19-25.11.2011, adică începând cu momentul reținerii (stopării) lui V. Tropoțel, ca rezultat al bănuielii că ar fi condus mijlocul de transport în stare de ebrietate alcoolică, cu conducerea lui la CRP, unde în scopul dobândirii unei remunerări ce nu i se cuvine, a creat vizibilitatea întocmirii actelor procedurale în scop de a-1 determina pe Tropoțel V.

să accepte transmiterea banilor întru evitarea răspunderii contravenționale și pentru a nu fi privat de dreptul de a conduce mijloacele de transport.

În susținerea acestei ipoteze instanța de apel a reținut lipsa, de facto, a careva acte procesuale, întocmite în acest sens de către inculpat, fapt confirmat de înscrisurile din Registrul de evidență a proceselor contravenționale, chiar dacă la momentul stopării lui V. Tropoțel, eventual erau suficiente temeuri de a-l atrage la răspunderea contravențională. Mai mult ca atât, însăși inculpatului recunoaște faptul, întocmirii în prezența lui V. Tropoțel a unei îndreptări pentru trecerea examenului medical în vederea stabilirii stării de ebrietate, fapt ce denotă existența unor temeuri rezonabile de a porni o procedură contravențională în privința ultimului. Respectiv, neexercitarea de către V. Budăi a obligațiilor sale funcționale, în detrimentul interesului public, urmărind scopul primirii unei remunerări ce nu i se cuvine, aceasta fiind manifestarea laturii obiective a infracțiunii imputate, or prin acțiunile sale inculpatul 1-a determinat pe V. Tropoțel să accepte transmiterea obiectului mitei.

Modalitatea în care această transmitere a avut loc, a fost redată amănunțit de către martorul V. Tropoțel, care a sesizat organele de resort, inclusiv Serviciul de securitate, în vederea descoperirii actului de corupere și atragerea la răspunderea penală a făptuitorului. Totodată, instanța de apel a specificat că, careva temeii procesual de a pune la îndoială declarațiile făcute de cet. Tropoțel V., nu a fost invocat, nefiind constatat nici de către instanța de apel, or acesta acceptând colaborarea cu CCCEC în vederea transmiterii banilor preținși de V. Budăi, ulterior a fost interogat de către procurorul anticorupție în strictă conformitate cu legea procesual-penală, iar împrejurările cauzei relatate de el, se contrapun cu declarațiile altor martori audiați în prezenta cauză, precum și cu celelalte probe administrate și cercetate.

În aceiași ordine de idei, instanța de apel a menționat că prin învinuirea formulată inculpatului, nu se pune la îndoială legalitatea acțiunilor întreprinse de el la momentul stopării lui V. Tropoțel în vederea verificării actelor, ca rezultat al unei bănuieli apărute privind conducerea de către acesta a mijlocului de transport în stare de ebrietate alcoolică, învinuire lui formulată se axează pe neexercitarea în continuare a atribuțiilor de serviciu, urmărindu-se drept scop primirea remunerării ilicite pentru neatragerea lui V. Tropoțel la răspundere contravențională, de aceea respectivul argument al apărării nu poate fi acceptat ca unu determinativ în vederea achitării lui V. Budăi. Or, acesta nu a întreprins nici o acțiune procedurală de constatare a existenței contravenției, inclusiv nu l-a condus la Centru narcologic pentru prelevarea probelor în vederea constatării stării de ebrietate și naturii ei, precum nici nu a luat careva explicații de la Tropoțel E. și Țugui A., care au pretins că V. Tropoțel nu era în stare de ebrietate, deși potrivit obligațiilor funcționale, inculpatul era dator s-o facă în cazul în care a stopat persoana suspectând-o de conducerea mijlocului de transport în stare de ebrietate alcoolică și fără permis de conducere, conducând-o la CPs pentru ai stabili identitatea și pentru a-i ridica actele personale necesare.

La fel, instanța de apel a conchis și asupra netemeinicii argumentelor formulate de partea acuzării în vederea încadrării acțiunilor inculpatului în baza art. 324 alin. (2) lit. c) Cod penal, or dispunând reîncadrarea acestora în alin. (1) al aceleiași norme juridice, instanța de fond corect a reținut lipsa probelor ce ar dovedi extorcarea de către inculpat de la V. Tropoțel a banilor, acțiunile lui în vederea atingerii scopului final de primire a banilor fiind pasive și nu active, el neîntreprinzând careva acțiuni concrete în vederea dobândirii acestora. Respectiv, făcând trimitere la hotărârea cu caracter de recomandare a Plenului Curții Supreme de Justiție, instanța corect a constatat lipsa în acțiunile inculpatului a elementului de extorcare, fapt pentru care corect s-a dispus reîncadrarea acțiunilor infracționale ale acestuia în baza art. 324 alin. (1) Cod penal.

Totodată, instanța de apel a specificat că contactarea telefonică de către inculpatul, de mai multe ori, a soților Tropoțel, nu poate fi apreciată ca extorcarea de bani, or careva probe veridice în acest sens acuzarea nu a prezentat, cei doi confirmând, că respectivele discuții telefonice s-au limitat doar la necesitatea prezentării lui V. Tropoțel la IP Telenești în vederea soluționării întrebărilor legate de reținerea anterioară a actelor acestuia.

Verificând legalitatea și temeinicia pedepsei stabilite inculpatului de către instanța de fond, și anume, cea sub formă de 3 ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis, totodată fiindu-i aplicată și sancțiunea sub formă de amendă în cuantum de 1000 unități convenționale, cu privarea de dreptul de a exercita funcții publice în cadrul Ministerului Afacerilor Interne pe un termen de 3 ani, care potrivit art. 90 Cod penal, a fost suspendată condiționat pe un termen de probă de 2 ani, instanța de apel a remarcat că aceasta este una echitabilă, în limitele sancțiunii articolului în baza căruia inculpatul a fost condamnat.

În aceste împrejurări, instanța de fond corect concluzionat posibilitatea aplicării în privința inculpatului a dispozițiilor art. 90 Cod penal, dispunând executarea condiționată a pedepsei cu închisoare, considerând că pentru corectarea celui vinovat este primordială pedeapsa complementară cea de privare de dreptul de a exercita activități în cadrul organelor MAI, care i-a și fost aplicată în corespundere cu sancțiunea norme penale.

Din considerentele expuse, instanța de apel a statuat asupra respingerii apelurilor declarate de către avocat și procuror, întrucât argumentele invocate au fost apreciate drept nefondate.

6. Nefiind de acord cu soluția adoptată de instanța ierarhic inferioară, procurorul și avocatul Țurcanu I. au declarat recursuri ordinare.

6.1. Procurorul, potrivit textului recursului declarat, a solicitat casarea deciziei instanței de apel, cu remiterea cauzei la rejudecare, invocând, în primul rând, că instanța de apel contrar prevederilor art. 101 Cod de procedură penală, nu a verificat toate probele legal administrate în cauza penală sub toate aspectele, complet și obiectiv și, în consecință, neîntemeiat a ajuns la concluzia de a menține în vigoare sentința de condamnare în privința inculpatului în baza art. 324 alin. (1) Cod penal.

Recurentul a specificat că, atât instanța de apel, cât și cea de fond, nu au ținut cont de circumstanțele săvârșirii infracțiunii, și anume, de faptul că elementul de extorcare a mijloacelor bănești de către inculpatul Budăi V. de la cet. Tropoțel V. a fost dovedit în cadrul ședinței de judecată prin extrasele apelurilor telefonice ridicate pe parcursul urmăririi penale de la numerele de telefon din posesia lui Budăi V., Tropoțel V. și Tropoțel E.

De asemenea, procurorul a menționat că consideră inoportună și neîntemeiată aplicarea față de inculpat a sancțiunii, cu suspendarea executării condiționate a acesteia, având în vedere gravitatea faptei infracționale săvârșite de Budăi V. și nerecunoașterea vinovăției de către acesta.

De drept, recursul acuzatorului de stat se întemeiază pe prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) și 12) Cod de procedură penală.

6.2 Avocatul Țucanu I., acționînd în numele inculpatului a solicitat casarea deciziei instanței de apel și dispunerea achitării lui Budăi V. pe art. 324 alin. (1) Cod penal.

În argumentarea cererii de recurs declarate, recurentul invocă că instanța de apel nu s-a expus argumentat asupra tuturor motivelor invocate în cererea de apel de către apărătorul inculpatului, din atare considerente, se consideră că instanța de apel a încălcat prevederile art. 101 alin. (1) și alin. (5) Cod procedură penală, deoarece probele obținute în urma efectuării măsurilor speciale de investigații, în special cele legate de probele audio, îl disculpă pe Budăi V. de cele incriminate, iar declarațiile date de Tropoțel V. în mod evident nu coroborează cu probele audio și video și nu dovedesc indubitabil obiectul infracțiunii de corupere pasivă. Așadar, recurentul consideră că, în cauză, nu sunt întrunite elementele infracțiunii prevăzute de art. 324 alin. (1) Cod penal, incriminate inculpatului.

În drept, recursul avocatului este întemeiat pe prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) și 8) Cod de procedură penală.

7. Judecînd recursurile ordinare, în raport cu actele cauzei, Colegiul penal lărgit ajunge la concluzia, că acestea urmează a fi admise, cu casarea deciziei instanței de apel și dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată, iar în vederea susținerii acestei statuări se expun următoarele considerente.

Potrivit prevederilor art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, judecînd recursul instanța este în drept să admită recursul, cu casarea totală a hotărîrii atacate și dispunerea rejudecării cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Așadar, instanța de recurs poate să intervină în soluția instanței de apel, inclusiv și să o caseze, atunci cînd se constată comiterea erorilor de drept, care au dus la adoptarea unei hotărîri ilegale, totodată, verificîndu-se dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărîrea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Prin urmare, Colegiul lărgit menționează că, declanșînd o continuare a judecării cauzei în fond, apelul este o cale de atac sub aspect de fapt și de drept, întrucît odată

exercitat, produce un efect devolutiv complet, în sensul că provoacă un control integral atât în fapt, cât și în drept, în privința persoanelor care l-au declarat.

În susținerea acestei ipoteze, călăuzitoare sunt și prevederile din pct. 14.7 a Hotărârii Plenumului Curții Supreme de Justiție nr. 22 din 12.12.2005 cu privire la practica judecării cauzelor penale în ordine de apel //Buletinul CSJ a RM 7/10, 2006//, unde se stipulează că, potrivit art.414 Cod de procedură penală, chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat ori trebuia să se pronunțe prima instanță și care, prin apel, se transmit instanței de apel sînt următoarele: dacă fapta reținută ori numai imputată a fost săvîrșită ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și, dacă da, în ce împrejurări a fost comisă, în ce constă participația, contribuția materială a fiecărui participant, dacă există circumstanțe atenuante și agravante, dacă probele corect au fost apreciate, dacă toate în ansamblu au fost apreciate de prima instanță prin prisma cumulului de probe anexate la dosar, în conformitate cu art. 101 Cod de procedură penală.

În ce privește chestiunile de drept pe care le poate soluționa instanța de apel, acestea sînt: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just, dacă normele de drept procesual, penal ori civil au fost corect aplicate.

În cazul în care se constată încălcări ale prevederilor legale referitoare la chestiunile menționate supra, hotărîrea instanței de apel urmează a fi desființată, cu trimiterea cauzei la rejudecare în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

În același context Colegiul lărgit, mai menționează și despre stipulările prevăzute de art. 100 alin. (4) Cod de procedură penală, conform cărora toate probele administrate în cauză trebuie să fie verificate sub toate aspectele, complet și obiectiv, iar ulterior, analizate în coroborarea lor din punctul de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității informației ce o conțin.

Or, statuînd asupra principiului respectării normelor de drept menționate, Colegiul lărgit constată că, instanța de apel la adoptarea deciziei de respingere a apelurilor declarate, cu menținerea sentinței instanței de fond fără careva modificări, nu a respectat întocmai prevederile legale enunțate supra, adoptînd o soluție pripită și nemotivată în cauza deferită judecării.

Totodată, înainte de a desfășura argumentele instanței de recurs, care au dus la adoptarea soluției expuse în dispozitivul prezentei decizii, se reține că, la caz, au fost declarate două recursuri, unul de acuzatorul de stat și cel de al doilea de apărătorul inculpatului, fiind criticată decizia instanței de apel din motivul nemotivării acesteia, astfel Colegiul lărgit se va expune punctat asupra alegațiilor formulate de recurenți în contextul ce urmează.

În esență, se constată că acuzatorul de stat invocă drept temei de declarare a recursului ordinar prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) și 12) Cod de procedură penală, și anume, menționînd că prin decizia instanței de apel nu s-a dat răspuns la toate argumentele invocate în

apelul procurorului, iar reieșind din probele administrate, acțiunile inculpatului întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 324 alin. (2) lit. c) Cod penal, în baza căruia ultimul urmează a fi condamnat.

Subsidiar la cele menționate, acuzatorul de stat invocă că atât instanța de apel, cât și cea de fond, nu au ținut cont de circumstanțele săvârșirii infracțiunii descrise în rechizitoriu, și anume, de faptul că elementul de extorcare a mijloacelor bănești de către inculpatul Budăi V. de la cet. Tropoțel V. a fost dovedit în cadrul judecării cauzei, prin extrasele apelurilor telefonice ridicate de la numerele de telefoane ce aparțineau lui Budăi V., Tropoțel V. și Tropoțel E., care nu au fost apreciate la justa valoare de către instanțe.

De cealaltă parte însă, apărătorul inculpatului critică decizia instanței de apel atât prin prisma nemotivării suficiente a acesteia, cât și privitor la aprecierea eronată a probelor, care în opinia sa a avut drept consecință pronunțarea unei soluții eronate privind condamnarea lui Budăi V. în baza art. 324 alin. (1) Cod penal.

Așadar, Colegiul lărgit verificând argumentele expuse în textul recursurilor, în raport cu actele cauzei, constată că judecând apelul instanța de apel nu a examinat cauza sub toate aspectele, complet și obiectiv, confirmându-se parțial cele menționate de recurenți supra.

Pornind de la prevederile art. 389 Cod de procedură penală, se specifică că sentința de condamnare se adoptă numai în condiția în care, în urma cercetării judecătorești, vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată prin ansamblul de probe cercetate de instanța de judecată.

Totodată, se statuează că legislatorul a impus anumite exigențe cu privire la modalitatea de întocmire a unei hotărâri judecătorești de condamnare, care trebuie să cuprindă obligatoriu în partea descriptivă a acesteia expunerea succintă a faptelor de săvârșirea cărora inculpatul este recunoscut vinovat, apoi se expune fondul apelurilor declarate, conținutul solicitărilor părților participante în ședința judiciară, argumentele suplimentare invocate de aceștia. În continuare, în decizie se expune concluzia generală a instanței pe marginea apelurilor și temeiurilor de fapt și de drept, motivele adoptării soluției respective. Și aici, important este de reținut că instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor indicate în apeluri și să analizeze fiecare probă în parte apreciind-o din punct de vedere al pertinentei, concludenței și utilității, iar nerespectarea acestor cerințe echivalează cu nerezolvarea fondului apelului.

Mai mult, relevantă cazului în acest context este și jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, potrivit căreia s-a statuat că motivarea unei hotărâri judecătorești este un proces de analiza și sinteză a actelor și lucrărilor dosarului, care nu presupune în mod necesar expunerea tuturor elementelor de amănunt, atâta timp cât sunt valorificate toate aspectele relevante din punct de vedere probatoriu și sunt menționate componentele obligatorii ale unei motivări a hotărârii penale.

Astfel, fiind investită cu o situație de fapt, instanța de apel, ca urmare a efectuării cercetării judecătorești, urma să expună în hotărârea adoptată situația de fapt reținută pe

baza probatoriului administrat și să formuleze niște concluzii temeinice, cu suport probator, privitor la vinovăția inculpatului și încadrarea juridică a faptelor săvârșite de acesta.

Însă, contrar celor stipulate de legea procesual-penală, în cauza deferită judecății atât instanța de fond, cât și cea de apel nu au exercitat în deplină măsură aceste atribuții legale reglementate exhaustiv de legislator.

Raportat la cele expuse anterior, Colegiul lărgit în această ordine de idei constată că, instanțele ierarhic inferioare au conchis asupra faptului precum că acțiunile infracționale săvârșite de inculpat urmează a fi încadrate în baza art. 324 alin. (1) Cod penal, din considerentul că lipsesc careva probe ce ar dovedi extorcarea de către inculpat de la V. Tropoțel a mijloacelor bănești în cuantum de 200 dolari SUA, iar acțiunile inculpatului în vederea atingerii scopului final de primire a banilor au fost mai mult pasive, decât active, or dînsul nu a întreprins careva acțiuni concrete în vederea dobîndirii banilor menționați.

De asemenea, se constată că instanța de apel a specificat în partea descriptivă a deciziei adoptate, la fila dosarului 62, vol. VII, precum că: *„Faptul că inculpatul de mai multe ori i-a contactat telefonic pe soții Tropoțel, nu poate fi apreciat ca extorcarea de bani, or careva probe veridice în acest sens acuzarea nu a prezentat, cei doi confirmînd, că respectivele discuții telefonice s-au limitat doar la necesitatea prezenței lui V. Tropoțel la IP Telenești în vederea soluționării întrebărilor legate de reținerea anterioară.”*

O atare interpretare a circumstanțelor cauzei ne permite să conchidem că concluziile instanței de apel nu sunt argumentate suficient în acest aspect, de altfel, așa cum se constată din textul deciziei recurate, instanța nu a clarificat care a fost totuși necesitatea efectuării apelurilor telefonice în adresa soților Tropoțel, în perioada 19.11.2011 – 23.11.2011, de către inculpatul Budăi V.

Tot aici, Colegiul lărgit ține să menționeze că, potrivit textului sentinței, instanța de fond a specificat că: *„... scopul apelurilor telefonice intensive fiind prezentarea lui Tropoțel V. la comisariat în vederea „rezolvării problemei”, iar prin rezolvarea problemei, conform declarațiilor ultimului, înțelegîndu-se de fapt transmiterea către inculpat a banilor preinși în sumă de 3000 lei. La fel, instanța reține faptul că inculpatul Budăi V., pe parcursul urmăririi penale și în cadrul ședințelor de judecată nu a putut da o explicație adecvată motivelor apelurilor telefonice insistente adresate martorilor Tropoțel V. și soției acestuia.”* De altfel, se observă că asupra unor statuări similare a ajuns și instanța de apel în partea descriptivă a deciziei sale.

În atare circumstanțe, Colegiul lărgit apreciază că instanțele nu au elucidat faptele importante pentru soluționarea justă și promptă a cauzei deferite spre soluționare. Or, instanța de apel a acceptat niște concluzii de ordin general, cu privire la conținutul descifrărilor telefonice nominalizate supra, mai mult invocînd: *„Faptul că inculpatul de mai multe ori i-a contactat telefonic pe soții Tropoțel, nu poate fi apreciat ca extorcarea de bani”*.

Concluzia instanțelor ierarhic inferioare, cu referire la aceea că nu poate fi apreciată ca extorcare de bani faptul că inculpatul de mai multe ori i-a contactat telefonic pe soții Tropoțel, sub pretextul ca Tropoțel V. să se prezinte la IP Telenești „în vederea soluționării întrebărilor legate de reținerea anterioară”, nu poate fi reținută drept o argumentare plauzibilă, formulată de instanță, privitor la soluționarea unei chestiuni importante ale cauzei, mai mult aceasta nu cade nici sub incidența principiului previzibilității, nefiind clar ce au avut în vedere instanțele, prin sintagmele: „*rezolvarea problemei*” și „*în vederea soluționării întrebărilor*”.

Prin urmare, se constată că instanța de apel, unilateral a examinat probele, or Colegiul lărgit amintește că aprecierea probelor este unul din cele mai importante momente ale procesului penal, deoarece întregul volum de muncă depus de către organele de urmărire penală, instanțele judecătorești, cât și de părțile din proces, se concretizează pe soluția ce va fi dată în urma acestei activități. Aprecierii probelor după intima convingere a judecătorului trebuie să se bazeze pe prevederile legale și pe examinarea tuturor probelor în ansamblu, sub toate aspectele, complet și obiectiv.

Legea stabilește că probele admisibile sunt apreciate după relevanța, concludența și utilitatea acestora. Totodată, proba trebuie apreciată și după veridicitatea acesteia, iar toate probele în ansamblul lor sunt apreciate din punct de vedere al coroborării lor.

Raportînd prevederile legale și doctrinale menționate, la verificarea și aprecierea probelor efectuată de instanța de apel, Colegiul lărgit evidențiază că, instanța de apel cu toate că a specificat în textul deciziei despre descifrările telefonice, nu s-a expus motivat asupra scopului urmărit de către inculpatul prin apelarea repetată, atît a lui Tropoțel V., cât și a soției acestuia Tropoțel E.

În continuare, tot în același context se enunță că instanța de apel era obligată să se pronunțe în privința acestei erori admise de instanța de fond, deoarece eroarea de drept comisă influențează în mod direct soluționarea prezentei cauze, avînd în vedere că în cadrul cercetării judecătorești se administrează probe pentru lămurirea faptelor și împrejurărilor cauzei sub toate aspectele în condiții de nemijlocire, publicitate și contradictorialitate.

Principala problemă pusă în discuție pe o cauză penală este vinovăția persoanei trimisă în judecată, în raport cu faptele pentru care aceasta este acuzată. În cauza de față problema vinovăției inculpatului Budăi V. în baza art. 324 alin. (1) sau (2) Cod penal, este determinată de existența faptei extorcării mijloacelor bănești de la cet. Tropoțel V. sau inexistența acesteia, or reieșind din afirmațiile lui Tropoțel V. inculpatul l-a sunat în repetate rînduri pentru ca dînsul să se prezinte la comisariat și să-i predea 200 dolari SUA, asupra cărora au convenit la data de 18.11.2011.

Colegiul lărgit amintește că, la stabilirea și aprecierea corectă a chestiunii ce ține de, dacă a avut loc în cauză „*extorcarea*” sau nu a avut loc, instanța de apel rejudecînd cauza, urmează să țină seama de cele expuse în textul Hotărîrii Plenului Curții Supreme de Justiție nr.11 din 22.12.2014 - Cu privire la aplicarea legislației referitoare la răspunderea penală pentru infracțiunile de corupție, potrivit căreia: „*Extorcarea ca*

modalitate normativă a faptei prejudiciabile în contextul variantei agravate de la lit. c) alin. (2) art. 324 CP, se poate realiza prin una din următoarele modalități faptice:

- punerea victimei în situația care o determină să-i transmită coruptului remunerația ilicită, pentru a preîntîmpina producerea efectelor nefaste pentru interesele legitime sau ilegite ale victimei (de exemplu, crearea de obstacole de către instructorul auto în cadrul instruirii practice a cursantului, bunăoară prin apăsarea pe ambreiaj, prin aceasta decupînd treptele de viteză, fapt care conduce la diminuarea punctajului necesar obținerii permisului de conducere);

- amenințarea cu lezarea intereselor legitime sau ilegite ale victimei (nu lezarea efectivă), în cazul în care aceasta nu-i transmite coruptului remunerația ilicită (de exemplu, pretinderea de către colaboratorul de poliție a obiectului remunerației ilicite însoțită de amenințarea conducătorului mijlocului de transport cu întocmirea procesului-verbal de constatare a contravenției de încălcare a regulilor de securitate a circulației sau de exploatarea mijlocului de transport);

- nesatisfacerea solicitării victimei, astfel încît aceasta este nevoită să transmită remunerația ilicită către corupt, pentru a evita lezarea unor interese legitime sau ilegite ale victimei (de exemplu, omisiunea de a repartiza spre expertizare comisiei de experți pe ramuri științifice din cadrul Consiliului Național pentru Acreditare și Atestare a dosarului și tezei de doctor pentru obținerea gradului științific, invocîndu-se artificial motive de imposibilitate de examinare a rezultatelor științifice obținute de către pretendentul la grad științific: numărul impunător de teze aflate în expertizare; redactarea necorespunzătoare a unor acte incluse în dosarul depus de către pretendentul la grad științific etc.)”

Față de cele ce preced, Colegiul lărgit consideră oportun de a explica că, eroarea comisă nu poate fi înlăturată de către instanța de recurs la această etapă a judecării cauzei, deoarece instanța de recurs nu este abilitată cu atribuții de a judeca cauza în fond, substituind instanța care a judecat apelul cu încălcarea prevederilor legii procesual-penale, iar încălcările enunțate determină incontestabil Colegiul lărgit să concluzioneze asupra necesității de a casa decizia instanței de apel, cu dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță în alt complet de judecată, în cadrul căreia urmează a fi apreciate toate probele în cumul, la justa lor valoare, pentru adoptarea unei soluții corecte în cauza deferită judecării.

Într-o altă ordine de idei, instanța de recurs constată din materialele dosarului că instanțele ierarhic inferioare, încadrînd acțiunile inculpatului în baza art. 324 alin. (1) Cod penal, au specificat în partea constatatoare a hotărîrilor judecătorești adoptate, precum că Budăi V., fiind o persoană cu funcție de răspundere, a săvîrșit infracțiunea nominalizată, descriind circumstanțele desfășurării infracțiunii.

Pe aceeași linie de expunere, amintim că potrivit actului de sesizarea a instanței, Budăi V. a fost pus sub învinuire în baza art. 324 alin. (2) lit. c) Cod penal, imputîndu-i-se că, fiind o persoană cu funcție de răspundere, a săvîrșit infracțiunea de corupere pasivă, prin extorcare, în circumstanțele descrise detaliat în rechizitoriu.

Ulterior, prima instanță, de altfel, ca și instanța de apel, încadrând acțiunile inculpatului din art. 324 alin. (2) lit. c) Cod penal, în cele ale art. 324 alin. (1) Cod penal, au menținut aceleași circumstanțe de fapt incriminate prin rechizitoriu lui Budăi V. specificând că acesta era o persoană cu funcție de răspundere.

Însă, în pofida acestor statuări, Colegiul lărgit remarcă că instanța de fond, în partea descriptivă a sentinței adoptate, și anume, la fila dosarului 192, vol. VI, a menționat deja că inculpatul „*fiind o persoană publică*” a săvârșit infracțiunea de corupere pasivă.

Prin urmare, instanța de fond a utilizat două noțiuni distincte atribuindu-i inculpatului atât calitatea de *persoană cu funcție de răspundere*, cât și ce de *persoană publică*.

Or, Colegiul lărgit ține să evidențieze că, atribuirea calității de persoană cu funcție de răspundere și dispunerea condamnării inculpatului în baza art. 324 alin. (1) Cod penal, vine în contradicție cu dispoziția normei juridice menționate, în particular se are în vedere că textul articolului nominalizat reglementează că:

„Pretinderea, acceptarea sau primirea, personal sau prin mijlocitor, de către o persoană publică sau de către o persoană publică străină de bunuri, servicii, privilegii sau avantaje sub orice formă, ce nu i se cuvin, pentru sine sau pentru o altă persoană, sau acceptarea ofertei ori promisiunii acestora pentru a îndeplini sau nu ori pentru a întârzia sau a grăbi îndeplinirea unei acțiuni în exercitarea funcției sale sau contrar acesteia

se pedepsește cu închisoare de la 3 la 7 ani cu amendă în mărime de la 4000 la 6000 unități convenționale și cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții publice sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 5 la 10 ani.”

Așadar, Colegiul lărgit consideră că în cauza deferită judecării, sintagma de „*persoană cu funcție de răspundere*” – atribuită inculpatului Budăi V., urmează a fi diferențiată de sintagma „*persoană publică*” stipulată expres de legislator în art. 324 alin. (1) Cod penal.

Mai mult, se reține că potrivit art. 123 Cod penal, modificat prin Legea nr. 245 din 02.12.2011, *Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 25-28/77 din 03.02.2012*, legiuitorul a delimitat noțiunile respective, evidențiind trei subiecți speciali:

- „*persoana cu funcție de răspundere*” reglementat de art. 123 alin. (1) Cod penal;
- „*persoana publică*” reglementat de art. 123 alin. (2) Cod penal;
- „*persoană cu funcție de demnitate publică*” reglementat de art. 123 alin. (3) Cod penal.

Cu toate acestea, în pofida faptului că aceste modificări au intrat în vigoare la 03.02.2012, iar art. 123 Cod penal este o normă de trimitere în coraport cu art. 324 Cod penal, acuzatorul de stat a omis să modifice învinuirea în instanța de judecată în vederea concretizării calității speciale a inculpatului, iar instanțele judecătorești, judecând cauza, nu au corectat eroarea respectivă, menținând circumstanțele de fapt expuse în rechizitoriu.

În lumina lacunelor descrise mai sus, Colegiul lărgit constată că erorile procesuale admise de către Curtea de apel cad sub incidența prevederilor art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală și nu pot fi corectate în ordinea procedurii de recurs, din care considerente se va dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, care reglementează procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe la modul convenit și în strictă conformitate cu prevederile legii procesual-penale asupra tuturor circumstanțelor de fapt ale cauzei și să țină seama de cele invocate în prezenta decizie, să verifice și să aprecieze probele administrate și examinate în instanța de fond și cele prezentate de partea apărării, să le dea aprecierea cuvenită ținând cont de motivele casării deciziei atacate, să înlăture omisiunile admise și să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală.

8. În temeiul art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție

D E C I D E :

Admite recursurile ordinare declarate de procurorul în procuratura de nivelul Curții de Apel Bălți, Liliana Pasat și de către inculpatul Budăi Vitalie și avocatul Igor Țurcanu în numele inculpatului, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 29 octombrie 2014, în cauza penală în privința lui Budăi Vitalie Vasile, cu dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune căilor de atac.

Decizia motivată pronunțată integral la 28 aprilie 2015.

Președinte

Judecători

Petru Ursache

Ghenadie Nicolaev

Vladimir Timofti

Nadejda Toma

Petru Moraru